

Evaluering af dansk som andetsprog i folkeskolen

UC2 og KLEO (Birgit Andersen, Jette Luna, Jens Saarup, Jesper Schlamovitz og Lene Timm), 2004. Forlaget CVU København & Nordsjælland.

Metode

Det er Rambøll Managements vurdering, at der er brede generaliseringsmuligheder specifikt i forhold til undervisning i dansk som andetsprog eftersom dataindsamling og -analysen er tilrettelagt således, at evalueringens tre hovedspørgsmål er bearbejdet på skoleniveau, kommuneniveau og landsdækkende.

- Spørgeskemaundersøgelse blandt alle landets kommuner
- Kortlægning og casestudier i otte udvalgte kommuner
- I de otte kommuner har 121 skoler udfyldt et spørgeskema
- På 16 skoler er der foretaget kvalitative interview og observationsstudier på 5 skoler
- Statistiske data

Indhold

- En kortlægning af den nuværende undervisning i dansk som andetsprog i udvalgte kommuner
- Vurdering af undervisningens resultater på udvalgte skoler, herunder i hvilket omfang den nuværende undervisning leder frem til målene i Klare Mål for dansk som andetsprog.
- En vurdering af samspillet mellem indsatsen for tosprogede børn i førskolen (folkeskolelovens §4a) og dansk som andetsprog i folkeskolen.

Evalueringen konkluderer,

- At kommuner og skoler ikke har overblik over undervisningens omfang.
- at der ikke sker en systematisk vurdering af tosprogede elevers behov for undervisning i dansk som andetsprog.
- at stort set alle medvirkende skoler anser det for nødvendigt at tilbyde undervisning i dansk som andetsprog for elever senere i skoleforløbet.
- at der er grupper af tosprogede elever, som ikke modtager den undervisning i dansk som andetsprog, som de har behov for og lovfæstet krav på.
- at faget dansk som andetsprog næsten udelukkende organiseres, som en selvstændig undervisning ved siden af den øvrige undervisning.
- at kommunerne typisk organiserer basisundervisningen centralt, og overlader til skolerne selv at organisere den supplerende undervisning og støtteundervisningen.
- at undervisningen i dansk som andetsprog ikke har den bredde, de centrale kundskabs- og færdighedsområder kræver.
- at elevernes tosprogethed generelt betragtes som et problem frem for som et vilkår, som undervisningen skal tage udgangspunkt i.
- at antallet af efteruddannede lærere, der underviser i dansk som andetsprog er helt utilstrækkelig.
- at efteruddannelse har betydning for undervisningens kvalitet men også for fagets placering på skolen, herunder fagets prioritering, organisering og henvisningspraksis.
- at fagområdet prioriteres meget forskelligt på forskellige skoler inden for samme kommune, idet det oftest står den enkelte skoleledelse frit for at tolke folkeskolelovens bestemmelser om fagområdet dansk som andetsprog.
- at skolelederen ofte overlader til primært klasselærere at afgøre, hvilke elever der skal henvises til særligt tilrettelagt undervisning i dansk som andetsprog.

Anbefalinger

- Det anbefales, at Undervisningsministeriet overvejer at udstikke klarere forpligtelser for kommunerne vedrørende faget dansk som andetsprog og indskærper eksisterende forpligtelser overfor kommunerne.
- Det anbefales, at Undervisningsministeriet styrker informations- og vejledningsindsatsen vedrørende indhold og mål i Fælles Mål for dansk som andetsprog, herunder dansk som andetsprog som dimension i skolens øvrige fag og dansk som andetsprog som fag i tværgående emner og problemstillinger.
- Det anbefales, at Undervisningsministeriet iværksætter forskningsbaseret udviklingsarbejde med henblik på at udvikle formative og summative evalueringsredskaber til vurdering af elevernes sproglige kompetence, udviklingspotentialer og elevernes udbytte af undervisningen.
- Det anbefales, at fagområdet dansk som andetsprog styrkes i læreruddannelsen.
- Det anbefales, at Undervisningsministeriet iværksætter yderligere indsamling og analyse af erfaringer med og gode eksempler på en fleksibel organisering af undervisningen i dansk som andetsprog.
- Det anbefales, at der iværksættes forskning på skoler hvor de sociale og etniske forskelle er udlignet eller minimeret på elevernes skoleresultater. Forskningen afdækker pædagogiske metoder, der giver positive resultater samt udvikling af forskellige evalueringsmetoder i relation til Fælles Mål.
- Det anbefales, at kommunerne sikrer kvalificeret tilbagevendende vurdering af tosprogede elevers dansksproglige niveau i hele skoleforløbet.
- Det anbefales, at kommunerne fastlægger fælles grundlag for kvaliteten af undervisningen i dansk som andetsprog på kommunens skoler og løbende sikrer opfølgning og evaluering af målene.
- Det anbefales, at kommunerne målretter ressourcetildeling til undervisning i dansk som andetsprog og at kommunerne løbende følger op på og evaluerer ressourceanvendelsen i fht. opstillede mål, undervisningens kvalitet og elevernes dansktilegnelse.
- Det anbefales, at kommunerne sikrer opkvalificering af ledere og lærere i undervisning af tosprogede elever, inkl. strategi for anvendelse af nye kompetencer i en sammenhængende skoleudvikling.

Oversigt udarbejdet af Rambøll Management.